

СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

26 јун, понедељак, у Београду

Година XV — 1933 — Бр. 141 - XL

„СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ” излазе сваког дана, сем недеље и празничних дана. — Годишња је претплата: за Краљевину 400 динара а полугодишња 200 динара. За иностранство: годишње 350 франака, а за пола године 175 франака. Претплата се полаже унапред најмање за пола године. За иностранство примају претплату и све поште. — За службене и приватне огласе плаћа се по утврђеној тарифи. Претплата, огласи и новац шаљу се непосредно благајни Државне штампарије. Рукописи шаљу се Уредништву „Службених новина”. Они се не враћају. Приватна неплаћена писма не примају се. — Уредништво и експедиција „Службених новина” налазе се у Државној штампарији, Поп Лукина ул. бр. 14. — Поједини бројеви продају се по 1.— динар од табака.

Телефон управника 20427 Телефон Уредништва 20428 Телефон благајне 20429 Телефон штампарије 20426 и 20430

СЛУЖБЕНИ ДЕО

422.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи Народној
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ ДА СУ:

НАРОДНА СКУПШТИНА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ,
САЗВАНА УКАЗОМ ОД 19 ОКТОБРА 1932 ГОДИНЕ У РЕДОВАН САЗИВ
ЗА 20 ОКТОБАР 1932 ГОДИНЕ НА СВОМ 111 РЕДОВНОМ САСТАНКУ,
ОДРЖАНОМ 14 ЈУНА 1933 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ, И

СЕНАТ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ,

САЗВАН УКАЗОМ ОД 19 ОКТОБРА 1932 ГОДИНЕ У РЕДОВАН САЗИВ
ЗА 20 ОКТОБАР 1932 ГОДИНЕ НА СВОМЕ 38 РЕДОВНОМ САСТАНКУ,
ОДРЖАНОМ 20 ЈУНА 1933 ГОД. У БЕОГРАДУ, РЕШИЛИ И ДА СМО
МИ ПОТВРДИЛИ И ПРОГЛАШУЈЕМО:

ЗАКОН

о изменама и допунама Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 године са изменама и допунама тога Закона од 5 децембра 1931 године

који гласи:

§ 1

У § 8 додају се нови ставови, који гласе:

„(5) Земљишта, која су земљорадници купили од великог поседника или су стекли доселашћу (узукапијом) или заменили са својим земљиштем пре 27 фебруара 1919 године те ова трајно несметано поседују и на дан ступања на снагу овога Закона, а промене власности нису проведене у земљишним књигама, нису објект аграрне реформе. Промене права власности у земљишним књигама уредиће саме странке по односним законским прописима.

(6) Земљиште, које је велики поседник добио у замену од земљорадника, саставни је део великог поседа. Ако такво земљиште не буде остављено великом поседнику као максимум, експроприсаће се и у земљишним књигама безтеретно отписати са имена земљишно-књижнога власника и уписати на име и у власност аграрних субјеката. Оштета за овако експроприсано земљиште положиће се у смислу § 45 овога Закона код надлежног суда.”

§ 2

У § 10 мења се тачка 6 и гласи:

„(6) Земљишта грађевинских зона у градовима, којима је тај назив службено признат до дана кад овај Закон ступи на снагу, у колико нису по досадањим законима употребљена за сврхе аграрне реформе као и све градске шуме. Грађевинске зоне за поједине градове утврдиће Министар пољопривреде у споразуму са Министром грађевина Правилником.

Тачке 7 и 10 стављају се ван снаге, а тачке 8 и 9 добивају нове бројеве 7 и 8.

§ 3

§ 12 мења се и гласи:

„(1) Као обрадиво земљиште експроприсаће се и оно шумско земљиште на релативном шумском тлу, које је до дана ступања на снагу овога Закона одвојено у сврхе аграрне реформе.

(2) Према потреби, а у споразуму са Министром шума и рудника, експроприсаће се и оно земљиште на релативном шумском тлу, које се на дан ступања на снагу овога Закона налази преко 5 година под пољопривредном културом.

(3) Земљишта и зграде, у колико се по § 14 овога Закона не оставе великом поседнику у шири максимум, и које се могу употребити за јавне, државне и општинске сврхе, а налазе се у склопу експроприсаног земљишта, могу се експроприсати у корист субјеката из § 25 овога Закона.

(4) Господарске зграде експроприсаће се у колико буду одговарале господарским потребама аграрних субјеката и у колико нису потребне власнику за вођење господарства на делу поседа који му је остављен”.

§ 3а

„Политичким општинама припада максимум од 100 катастарских јутара оранице, у колико те површине нису већ одвојене.

Општински пашњаци, у колико се у катастру воде као такви, не могу се више узимати у сврхе аграрне реформе, изузев оних ритова, који се сада мелиорирају”.

§ 4

§ 16 мења се и гласи:

„(1) Само за она угледна гајалишта стоке, за ергеле, за семенарске станице и за нарочито ор-

процени вештака које ће одредити надлежна опште управна власт првог степена.

(2) Ако се сопственици тих плацева не налазе у нашој држави, онда садањи држаоци плацева дужни су обратити се надлежној опште управној власти ради утврђивања услова из предњег става, и одређивање вештака, а суму коју ти вештаци одреде, дужни су у року од једне године дана депоновати код надлежне пореске управе, која ће одмах депоновану суму послати Државној хипотекарној банци у Београду у корист депозитног рачуна под насловом »Министарство пољопривреде — Приходи од безвласничких имања у Јужним крајевима.«

(3) Ова лица чим положи новац било лично сопственику било пореској управи стичу право да се одмах убаштине.

(4) Ово се не односи на оне плацеве и куће на тим плацевима које су аграрне власти ограничиле за аграрне сврхе и доделиле аграрним интересентима.«

§ 66

После § 60 уноси се нови § 61 који гласи:

„За сврхе аграрне реформе неће се узимати она имања која су пре 1919 године била у државини појединих лица, а и данас су у њиховом поседу, но под условом, ако таква лица докажу основ државине исправом потврђеном од надлежне власти или уверењем надлежног општинског суда и одбора.«

§ 67

После § 61 уноси се нов параграф 62 који гласи:

„Овлашћује се Министар пољопривреде да може издати попуњен целокупан текст: 1) Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе од 5 децембра 1931 године и 2) Закона о насељавању Јужних крајева од 11 јуна 1931 године са свима њиховим изменама и допунама.“

§ 68

После § 62 уноси се нови § 63 који гласи:

„Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише а добија обавезну снагу даном обнародовања у „Службеним новинама“.

Препоручујемо Нашем Министру правде да овај закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају..

24 јуна 1933 године
у Београду

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар пољопривреде,
Д-р Томашић с. р.

Видео и ставио Државни печат,
Чувар Државног печата,
Министар правде,
Б. Максимовић с. р.

Претседник Министарског савета,
Д-р М. Сршкић с. р.

(Следују потписи осталих г. г. Министара)

На основу § 323 Закона о радњама од 5 новембра 1931 године, прописујем

**ПРАВИЛНИК
О ПОЛАГАЊУ ИСПИТА ЗА РУКОВОДЦЕ ПАРНИХ
МОТОРА И КОТЛОВСКИХ ПОСТРОЈЕЊА**

Члан 1.

За самостално руковање парним моторима и котловским постројењима, осим оних на бродовима и локомотивама, предвиђа се звање:

- 1) машиниста I парних мотора и котловских постројења;
- 2) машиниста II парних машина и котловских постројења;
- 3) ложач за котловска постројења и
- 4) ложач за локомотиве.

Члан 2.

Машиниста I парних мотора и котловских постројења овлашћен је да самостално рукује свима парним моторима (парним машинама и турбинама) и котловским постројењима, без обзира на њихову величину и јачину.

Машиниста II парних машина и котловских постројења може под надзором машинисте I да рукује парним моторима и котловским постројењима. Он може самостално руковати парним машинама и локомотивама до 100 к. с. и котловским постројењима.

Ложач за котловска постројења овлашћен је да самостално рукује котловским постројењима и локомотивама до 20 к. с.

Ложач за локомотиве овлашћен је да послужује локомотиву и да под надзором рукује локомотивама до 20 к. с.

Без полагања испита дозвољено је самостално руковати са парним котловима који при раду садрже до 100 л. воде.

Члан 3.

Испит за машинисту I и II могу полагати лица која су изучила један од следећих заната: браварски, машин-браварски, метало-стругарски и механичарски;

која су, по изученом занату радила две године у радионици где се врше оправке или израђују нови парни мотори;

која су била на практичном раду 2 године код руковања парним моторима и котловским постројењима, а машиниста II код парних машина и котловских постројења.

Члан 4.

Испит за ложача за котловска постројења могу полагати лица која су изучила један од следећих заната: браварски, машин-браварски, метало-стругарски, механичарски, ковачки и котларски, и практично радила као помоћници ложача по једну годину на локомотивама и котловским постројењима.

Члан 5.

Испит за ложача за локомотиве може полагати свако лице које је радило најмање 6 месеци као помоћник ложача.

Члан 6.

Испит за машинисте I и II полаже се пред испитном комисијом код банских управа.

Испитна комисија састоји се од председника и два члана машинска инжињера. Председника и чланове комисије поставља бан на три године из реда: чиновника банских управа, инспектора рада и парних котлова, професора техничког факултета и средњотехничких школа, других овлашћених машинских инжињера и машиниста I са свршеном средњотехничком школом.

Испитивање ложаца вршиће један испитивач, а који врши дужност прегледа парних котлова.

Председнику и члановима комисије постављају се заменици који их замењују у случају њихове спречености.

Члан 7.

За члана испитне комисије реда овлашћених машинских инжињера и машиниста I са свршеном средњотехничком школом може се поставити само држављанин Краљевине Југославије, који није под старатељством или стечајем. Не може се поставити лице: које је судском пресудом осуђено на губитак часних права док не постигне повраћај права или рехабилитацију; које се налази под судском истрагом или које је стављено под оптужбу због злочинства или због преступа учињеног из користољубља или против јавног морала; против кога је одређена мера безбедности, скопчана лишењем слободе, или заштитног надзора, или забране посећивања крчме, или забране вршења позива ако ове мере још трају.

Члан 8.

Ако код којег члана комисије наступе околности поменуте у чл. 7 овог Правилника бан ће га разрешити и на његово место поставити новог члана.

У случају да се један члан налази под судском истрагом или је стављен под оптужбу не престаје чланство, но дотични члан неће своју дужност вршити док истрага није правоснажно обустављена или кривични поступак докончан извршном пресудом или решењем суда. За то време његову дужност обавља заменик.

Члан 9.

Чланови комисије не могу бити лица која су у сродству са кандидатом у правој или побочној линији до другог степена и код којих је кандидат био запослен у току године која непосредно претходи испиту. Чланови комисије који су са кандидатом у сродству или завади биће изузети. Њихове послове вршиће тада заменици.

О изузећу члана комисије одлучује бан одлуком која је извршна.

Члан 10.

Дужност чланова испитне комисије је обавезна и несме се отклонити без важног разлога.

Ако члан испитне комисије без оправданог разлога не врши уредно своју дужност председник комисије ће га писмено опоменути да дужност уредно врши. У случају поновне неуредности може га бан на предлог председника разрешити дужности чланства комисије.

Ако председник не врши своју дужност разрешиће га бан и поставити новог.

Члан 11.

Дужност председника је да прима пријаве кандидата за испит, прави распоред испита, претседава испитним комисијама, подноси банској

управи извештај, стара се о регистру пријава за полагање испита и о вођењу записника.

Код испита ложаца ове послове врши испитивач.

Чланови испитне комисије за машинисте I и II дужни су да присуствују испиту, да писмене задатке прегледају и да кандидате по испитним предметима испитају и оцене. Испитивач ложаца дужан је испитати кандидата и донети оцену о резултату испита.

Члан 12.

Пријаву за полагање испита подноси кандидат писмено банској управи где ће навести који од испита, у смислу овог Правилника, жели да полаже. Уз пријаву треба назначити да ли је већ једном полагао или не овај испит.

I) За испит машинисте парних мотора и котловских постројења прилаже се уз пријаву:

1) сведочанство о помоћничком испиту изученог заната (чл. 3 Правилника);

2) уверење о раду у радионици где се врше оправке или израђују нови парни мотори;

3) уверење о практичном раду код руковања парним моторима и котловским постројењима;

4) доказ о пунолетству;

5) доказ о држављанству;

6) потврду о положеној испитној такси.

Они који имају положени испит за машинисту II допринашају уз пријаву сведочанство о овом испиту.

II) За испит машинисте II прилаже се уз пријаву иста документа као и за машинисту I са изузетком да је за њега довољно и уверење о практичном раду код руковања парним машинама и котловским постројењима.

III) За испит ложаца котловских постројења прилаже се уз пријаву:

1) сведочанство о помоћничком испиту изученог заната (чл. 4 Правилника);

2) уверење о практичном раду као помоћник ложаца на локомотивама и котловским постројењима;

3) доказ о држављанству;

4) доказ о пунолетству и

5) потврду о положеној испитној такси.

IV) За испит ложаца за локомотиве прилаже се уз пријаву:

1) уверење о раду као помоћник ложаца локомотива (чл. 5 Правилника);

2) доказ о држављанству;

3) доказ о пунолетству;

4) потврду о положеној испитној такси.

Члан 13.

Испитна такса за руковаоце парних мотора и котловских постројења износи 300 динара од које суме добија сваки члан испитне комисије по 100 динара.

Испитна такса за ложаца за котловска постројења износи 80 динара а за ложаца локомотива 60 динара.

Члан 14.

Примљену пријаву банска управа доставља председнику испитне комисије, односно испитивачу, који испитују прилоге и одлучују да ли се кандидат може пустити на испит.

Члан 15.

Испити за машинисте I и II састоје се из писменог и усменог дела испита. Усмени део испита полаже онај кандидат који је положио писмену радњу. Ако писмена радња не буде примљена, кандидат се одбија од даљног полагања и сматра се да испит није положио.

Испит за ложача је само усмен.

Члан 16.

За машинисту I парних мотора и котловских постројења полаже се:

I) писмени испит из области теорије парних мотора и котловских постројења са извесним прорачуном и стручним извештајем који му комисија одреди;

II) а усмени испит полаже се из следећих предмета:

1) познавање парних мотора (парних машина и турбина) и котловских постројења свих система као и њихових делова и намене ових делова;

2) познавање рада парних мотора и котловских постројења (рад парних машина са једним и више цилиндера, са и без кондензације, начин регулисања паре, рад парних турбина са једним и више ступања, са добошом и диском за лопатице, рад паре у лопатицама турбине, кондензатори парних турбина, начин регулисања парних турбина итд.);

3) познавање дужности руковаоца парних мотора приликом оправке односно код склапања и расклапања;

4) познавање прописа који се тичу рада парних мотора и котловских постројења.

Споредни предмети за испит јесу: основи рачунице и механике, физика, технологија метала, гориво и мазиво.

На испиту треба кандидат да докаже да зна и самостално руковати парним моторима и котловским постројењима. Он треба да зна отклонити евентуалну сметњу на постројењима за која испит полаже.

Члан 17.

За машинисту II парних машина и котловских постројења полаже се:

I) писмени испит из области теорије парних машина, котловских постројења и локомотива са извесним прорачуном и стручним извештајем који му комисија одреди;

II) усмени испит полаже се из следећих предмета:

1) познавање парних машина, котловских постројења и локомотива, свих система, као и њихових делова и намене ових делова;

2) познавање рада парних машина котловских постројења и локомотива;

3) опште познавање парних мотора са турбинама;

4) познавање дужности руковања парних машина, котловских постројења и локомотива приликом оправке односно код склапања и расклапања;

5) оправка појединих делова котловских постројења и локомотива;

6) познавање прописа који се тичу рада парних машина и котловских постројења.

Споредни предмети су: основи рачунице, гориво и мазиво.

Кандидат треба да докаже на испиту да зна и самостално руковати парним машинама и котлов-

ским постројењима и локомотивама и да зна отклонити евентуалне сметње.

Члан 18.

За ложача за котловска постројења полаже се испит из предмета:

1) познавање котловских постројења као и њихових делова и намене делова;

2) познавање рада котловских постројења (производња паре у котловима и у вези тога рад загрејача и прегрејача паре, и познавање свих узрока експлозије парног котла, рад арматуре парних котлова, начин сагоревања горива у котловима, ложиштима котлова и њихова функција у раду итд.);

3) оправка појединих делова котловских постројења;

4) познавање дужности приликом дефекта апарата за напајање воде или приликом несташице воде;

5) прекид рада са котловима на краће и дуже време;

6) чишћење котлова и њихова припрема за одржавање унутарње ревизије или притиска водом који прописује закон;

7) дужности ложача према прописима о надзору парних котлова;

8) познавање локомотива до 20 к.с. као и њихових делова и намене ових делова;

9) познавање рада локомотива (начин производње паре, рад паре и познавање узрока који могу проузроковати експлозију котла, рад апарата за напајање воде и потреба одржавања стално једнаке количине воде у парном котлу, поступак приликом почетка и обуставе рада котла на краће и дуже време, рад арматуре котла итд.);

10) познавање разних горива и у вези тога преинака ложишта због промене горивог материјала;

11) подмазивање локомотиве и одржавање исте у реду;

12) познавање дужности послуге локомотива.

На испиту треба кандидат да докаже и практично знање да може самостално руковати котловским постројењима и локомотивама и да може отклонити евентуалне сметње.

Члан 19.

1) Ложач локомотиве треба да зна поједине делове локомотиве, и каквом циљу исти служе. Он треба да познаје котао и машински део локомотиве, начин производње паре апаратуру котла, одржавање правилног рада локомотиве, поступак приликом пуштања машине у рад и приликом заустављања исте.

2) Разне врсте горива, уља и др. Дужност послуге.

3) Подмазивање локомотиве и одржавање исте у реду.

Кандидат на испиту треба да докаже да практично зна послуживати локомотиву, и да уме отклонити евентуалне сметње.

Члан 20.

Оцена кандидата је: „положио испит” или „није положио испит”.

О испиту кандидата води се записник у који се уписује и успех из писменог и усменог дела испита, а код ложача успех из усменог и практичног знања из области њиховог постројења. Оцену

из појединих предмета предлаже испитивач, а утврђује испитна комисија. Претседник одређује између чланова испитивача деловођу. Записник се има заједно са евентуалним посебним примедбама чланова испитне комисије уз извештај поднети банској управи. Сви записници имају се чувати као акта испитне комисије у архиви банске управе.

Испитивач за ложаче врши све послове око испита сам и унаша у записник оцену из предмета испитивања кандидата.

Члан 21.

Кандидат који је са успехом положио испит добија сведочанство које му издаје, у име испитне комисије, банска управа. Сведочанство потписује претседник и чланови комисије. На сведочанству за ложача потписује се само испитивач. На сведочанству се има утиснути печат испитне комисије који је за сва звања (чл. I Правилника I, II, III и IV) различит.

Кандидат који није задовољно на испиту може испит поновити у року од најмање 3 месеца.

Ако је кандидата писмени део испита положио, а на усменом делу није задовољно, при поновном испиту може га комисија ослободити од полагања писменог дела испита.

Члан 22.

На подручју бановине контролу над радом испитних комисија врши бан, а врховну контролу, Министар трговине и индустрије.

Сви послови који су по овом Правилнику поверени бану односно банској управи вршиће се преко Одељења (Отсека) за трговину, обрт (занатство) и индустрију банских управа.

Члан 23.

Послове које по овом Правилнику врши банска управа вршиће на подручју Управе града Београда комесар Министра трговине и индустрије за град Београд. Чланове испитне комисије поставља Министар трговине и индустрије. Чланови комисије, поред оних означених у чл. 6 Правилника, могу бити и чиновници машински инжињери Министарства трговине и индустрије, грађевина и саобраћаја.

Члан 24.

Изнимно од одредаба у чл. 3—5 овог Правилника могу полагати испит за машинисту (I и II) парних мотора и котловских постројења и лица која су на дан ступања на снагу овог Правилника стекла право по ранијим прописима на полагање испита машиниста сталних парних машина и котлова, а за ложаче котловских постројења и лица која су на дан ступања на снагу овог Правилника стекла право по ранијим прописима на полагање испита за ложаче.

Поменута лица могу по напред изнетим условима полагати испит у року од године дана по ступању на снагу овог Правилника.

Члан 25.

Лица која су свршила Средњу техничку школу, машински отсек, Поморску трговачку академију, бродостројарски отсек, или коју другу вишу стручну школу, имају права, уз доказ једногодишњег практичног рада, на обављање звања машинисте I.

Лица која су свршила машинско подофицирску школу ратне морнарице, стројарску школу ратне морнарице у Кумбуру, трогодишњу стручну механичку школу, двогодишњу машинску школу

у Шкофјој Лоци, имају права, уз доказ једногодишњег практичног рада, на обављање звања машинисте II.

У случају питања у какво звање може се убројати друга школа, која није поменута у овом члану, решаваће Министарство трговине и индустрије од случаја до случаја.

Члан 26.

Онима који су положили испит на страни за звање предвиђено у чл. I овог Правилника може Министарство трговине и индустрије овај испит признати за раван одговарајућем испиту по овом Правилнику, без полагања испита, ако је испит положен по прописима, који одговарају овом Правилнику.

Члан 27.

Овај Правилник ступа на снагу даном проглашења у „Службеним новинама“, када се укидају ранији прописи о полагању ових испита.

III Бр. 22.648

16 јуна 1933 године

Београд

Министар трговине и индустрије,
Д-р И. Шуменковић с. р.

425.

ИЗМЕНЕ ТАЧ. 1—5 ЧЛАНА 20А ПРАВИЛНИКА О РЕГУЛИСАЊУ ПРОМЕТА ДЕВИЗАМА И ВАЛУТАМА

„Господин Министар финансија, донео је под бр. II-76450, од 15 јуна 1933 год. следеће решење: „Да се тачке 1—5 чл. 20а Правилника о регулацији промета девизама и валутама од 7 октобра 1931 године измене и да гласе:

тач. 1) Овлашћене банке за рад девизама и валутама, годишње 1‰ од уплаћеног капитала с тим, да најмања сума уплате не може бити испод динара 2000.— а највећа преко динара 50.000.— годишње.

тач. 2) Овлашћене банке за рад валутама и издавање уверења о обезбеђењу валуте, годишње ½‰ од уплаћеног капитала с тим, да највећа сума уплате не може прећи динара 10.000.— годишње.

тач. 3) Градске штедионице и т. сл. установе, које нису акционарска друштва, плаћају у случају под 1) ½‰, а у случају под 2) ½‰ годишње од уплаћеног капитала, а ако овог нема, од износа фондова по последњем билансу.

тач. 4) Овлашћене банке за рад девизама и валутама, које имају филијале са специјалним овлашћењима за ма који од ових послова, поред износа који плаћа главно седиште, још по 2.500.— динара годишње од сваке филијале, која има овлашћење.

Тач. 5) Мењачи овлашћени за рад валутама плаћају и то: 1) у Београду, Загребу и Љубљани по 5.000.— динара годишње; 2) у Новом Саду Сарајеву, Скопљу и Сплиту по 3.000.— динара годишње и 3) у осталим местима по 1.500.— динара годишње.

Ово решење ступа на снагу 1 јула 1933 год.”

Бр. II-76450. — Из Одељења државног рачуноводства Министарства финансија, од 19 јуна 1933 године.

(Ово решење објављено је у бр. 140—XXXIX, од 24 јуна о. г. са неким грешкама, које су овде исправљене.)